

Stranding van een bijzondere Alk op de Vlaamse kust

Eric Stienen & Nathalie Colpaert

[eric.stienen@inbo.be]

Foto: Nathalie Colpaert

Op 7 oktober 2020 deed Nathalie Colpaert tijdens een telling van gestrande zeevogels wel een heel bijzondere ontdekking. Op het strand van Raversijde vond ze een aangespoelde Alk *Alca torda*, die op het eerste gezicht een normale volwassen vogel leek maar bij nader inzien erg bijzonder was. Bij Alken kan de leeftijd geschat worden aan de hand van kenmerken van de snavel (Camphuysen 1995). Jonge vogels hebben na het uitvliegen een kleine, zwarte snavel zonder groeven (Figuur 1). Na een jaar is de snavel al wat hoger, heeft de driehoekige knobbel (de gonys) aan de onderkant

zich al meer ontwikkeld en heeft zich ongeveer halverwege de snavel een witte groef gevormd. In de jaren daarna wordt de snavel hoger en vormen zich een aantal extra groeven (tot maximaal drie) tussen de witte groef en de snavelpunt. In tegenstelling tot de eerste groef, kleuren deze niet wit maar hebben ze dezelfde zwarte kleur als de rest van de snavel. De ontwikkeling van de zwarte groeven volgt niet langer de leeftijd van de vogel. Er zijn redelijk oude vogels zelfs van negen jaar oud die nog altijd maar één zwarte groef, terwijl andere vogels van die leeftijd er drie hebben (De Wijs 1985).

In heel uitzonderlijk gevallen, wordt er bij volwassen vogels een tweede witte groef aangetroffen. Lavers et al. (2005) schatten op basis van museummateriaal en waarnemingen dat dit bij 1 a 2 % van de volwassen vogels uit Europese kolonies het geval is. Van 29 vogels die door Lavers *et al.* (2005) werden verzameld in Newfoundland aan Atlantische kust van Canada, hadden maar liefst 10 exemplaren een dubbele witte groef wat doet vermoeden dat dit fenomeen daar vaker voorkomt. Dezelfde auteurs suggereren dat het voorkomen van dubbele witte groeven een vorm van atavisme kan zijn, een terugval naar kenmerken van een gemeenschappelijke voorouder. Alken zijn namelijk nauw verwant aan de uitgestorven Reuzenalk *Pinguinus impennis* waarvan de volwassen exemplaren een heel aantal witte, verticale groeven hadden.

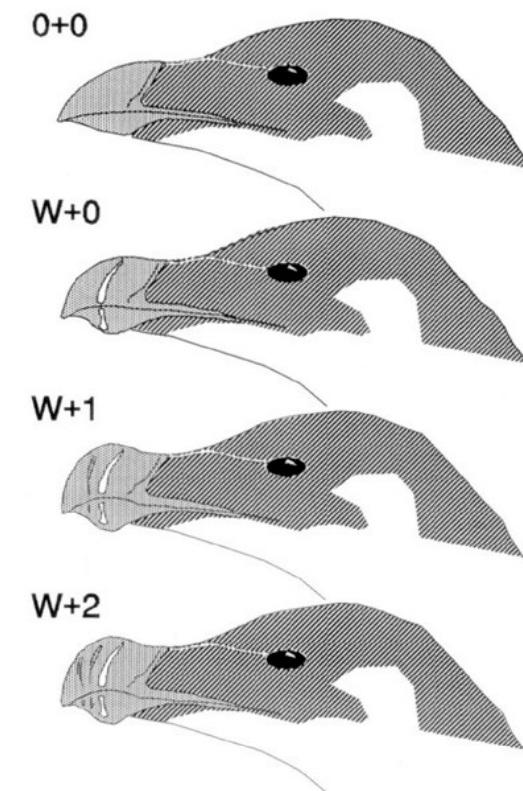
INBO beheert een grote database waarin strandingen van zeevogels worden bijgehouden die teruggaan tot 1962. In deze database bevinden zich 1722 Alken. Helaas werden zeker in de beginjaren de snavelkenmerken vaak niet genoteerd. Van de 556 exemplaren waar dat wel het geval is, had 41% juveniele kenmerken (dus geen enkele groef) en 14% had alleen maar een witte groef maar nog geen zwarte groeven. 61 exemplaren hadden volwassen kenmerken, dus één witte groef en één of meerdere zwarte groeven in de snavel. Alleen het exemplaar dat Nathalie heeft gevonden had meer dan één witte groef, wat dus minder dan 1% van alle adulte exemplaren is. De tweede witte groef is feitelijk maar een halve, want hij zit alleen op de bovensnavel. Zulke halve groeven (wit of zwart) worden ook in de literatuur beschreven maar zijn al een uitzondering op zich. Een heel bijzondere vondst dus. De bijzondere vogel werd verzameld en zal worden geschonken aan het Koninklijk Museum voor Natuurwetenschappen zodat hij niet verloren gaat voor de wetenschap.

Literatuur

Camphuysen K. (1995). Leeftijdsbepaling van zeekoet *Uria aalge* en alk *Alca torda* in de hand. *Sula* 9: 1-22.

Lavers J.L., Muzaffar S.B. & Jones I.L. (2005). Double white lines on the bill of the Razorbill *Alca torda*: remnants of an association with the extinct Great Auk *Pinguinus impennis*? *Atlantic Seabirds* 7: 127-132.

Wijs W.J.R. de (1985). Reliability of ageing Razorbills. *Seabird* 8:58.

Figuur 1. Van boven naar beneden zien we de ontwikkeling van de snavel bij Alk die verandert van een geheel zwarte snavel bij jonge vogels naar een hoge snavel met een witte groef en twee zwarte groeven (W + 2) bij volwassen vogels. Tekening werd met permissie overgenomen uit Camphuysen (1995).

Op 7 oktober 2020 vond Nathalie Colpaert deze bijzondere Alk met anderhalve witte groef op de snavel op het strand van Raversijde. Foto Nathalie Colpaert.